

Kevätaamu herätys ⁿ

Makaan selälläni, silmät kiinni. Minäni on ikäänkuin hajalla. Yksi niistä yrittää pettää toista, tietoista minääni. Niin kauan kuin silmät ovat kiinni, voi kusitella nukkuvansa, näkevänsä unta. Mutta kolmas minä tarkkailee edellisiä.

Jokin minussa tajuaa, että tilanne on omituinen: mies itseensä tuijottamassa. Näin kerran maalauksen, jossa mies, se maalari, joi itsensä pöydän alle. Päive, muistelen. Odotti kehystämistään Kirjolan muinaisessa perähuoneessa, paperivarastossa. Maalari selvisi hengissä, kumma kyllä. Matkusti ulkomaille, pois pahasta Oulusta.

Silmät kiinni vaikka väkisten. Arkiamu. Moottorit jyrähtelevät. Katukullussa, kanjonissa, äänet moninkertaistuvat. Joku nuorukainen ajoi ohi vähintään viidensadan deekooweellä tai muulla sellaisella. Ainoa mp-merkki, jonka muistan. Minkä nuorena oppii... Isälläni oli neljäkymmentä vuotta sitten sellainen, mutta vain pieni, polkupyörään kiinnitetty. Tiedän, että äskeisellä pojalla oli vain mopo, mutta siitä oli poistettu kaikki, mikä saattaisi aiheuttaa mopolle itselleen turhautumia. Ja niin se äänsi kuin paraskin. Poika olisi onnellinen, jos tietäisi, että joku vanha kaveri jossain kadun yläpuolella herää ja kuvittelee, että se oli moottoripyörä. Ähä, enpä herännyt.

Kun on vähän aikaa hiljaista, erottaa talonmiehet töissä. Lumilapiot pukkaavat puhtaaksi katukäytäviä. Meidän on töissä, naapuri samoin. Toinen pukkaa kun toinen kääntää. Taas tuli auto, toinen. Arkiamu, edessä arkiviikko. Sunnuntaiamu isin saa kuunnella rauhassa, jos ei vain nuku.

Nukunko minä? On satanut lunta. Tuijotan maisemaa. Tuttu näky sillä tavalla, että samanlaisesti sitä tuijottaessani tiedän, että se on ja ei ole vanha kruununmakasiini. Makasiini on, taustalla ja kuitenkin hallitsevana, klassilliset piirteet. Engeliä. Niillä ihmisillä oli tyylitajua.

Tai kuvernöörilläkö sitä oli. Oli sitä tajua Haanpäänkin kuvernöörillä, Jauhoissa. Tämä maisema on tuttu. Joskus se vähän puistattaa, sillä ei se kuitenkaan ole Myllytullista, vaikka Aatto niin sanookin, ja vaikka minä kyllä sen makasiinin tunnen. On kuin katselisin ei-kenenkään-maata, omituisia, kummilusmaisia puunkäkyriä, ikäänkuin katkenneita, pirstottuja. Omituisen alakuloinen talvimaaisema. Miksikähän se sen tuolla tavalla maalasi. Koossa se kyllä pysyy. Aatto ei olekaan realistinen, sellainen, että tuosta vain maalaa ja heti tuntee, mitä se on ja myy. Tuskin minä tätä olisin ostanut, mutta kun antoi, vaimolle toi. Ei kai minulla noita tauluja muuten olikaan.

No, nythän minä olen ollut joutovin hereillä, sillä vaikka tuo "Kollaa kestää" ei olekaan realistinen, koska ei ole "kollaa" vaan Myllytullin kulttuurimaisemaa, niin siinä seinällä, yläpuolellani, se on realismia, todellisuutta.

Verhojen raoista kuultaa kevättaamun taivas, jota siis en näe, mutta jonka tänä aamuna hyvin tajuan. Kevättalven aamutaivas on siitä omituinen, että vaikka se on pilvessä se kuitenkin kiellettyy olemasta harmaa sanan tavallisessa mielessä. Aamutaiwaassa on lupaus. Nyt se on lumihiihtaleiden peitossa ja siellä jossain ovat sitten ne pilvet, mutta niiden takana on vanha taivas. Runoilija sanoisi, että se on sininen. Runoilija on varmaan

oikeassa, sillä tajuanhan minäkin, että keväällä se sininen kuultaa läpi. Kevättalven aamun harmaus on siitä mukavaa harmautta, että ihminen voi kuvitella uskovansa, että se on nopeasti väistyvää alakuloisuutta. Mutta menepä selittämään tuota merkillistä kuultoa, joka saa sinut tuntemaan olevasi kotona tässä merenrannan maisemassa. Merenrannan... Aallot vyöryvät hiekkiaan, vaahtopäät. On vain aaltoja, valkoisia ja sinisiä, merensinisiä tietysti. Loputon merilakeus. Tämä on Anan pieni akvarelli, vanha tuttu jo sekin, monet mietteet herättänyt. Totuudessaan yhtä koruton kuin Aatonkin maisema. Ne ovat sellaisia runoilijoita.

Aamuko nyt on! Jokohan nyt on huhtikuu ja hevonen ja kärryt. Ei kuulu mitään talonmiehet ovat menneet juomaan kolmannen kupin ja kauppatamkustaja on aikansa pöristelyään sammuttanut. Kone lämpesi, ja hänenkin sopi mennä juomaan se kolmas kuppi. Eilenkö minä sen tajusin, sen, että kevättalven iltakin on toisenlainen kuin joku toinen ilta. Anteesi vain, mutta ei kai sitä kukaan koskaan aikaisemmin ole huomannut! Kävelin kiireisesti alas Pakkahuoneenkatua, rintamasuunta siis merelle päin. Silläkin hetkellä sateli hieman lunta, suuria hiutaleita. Sunnuntaipäivä oli laskenut jonnekin, pilvien takana tietysti, siellähän tuo oli pysytellyt, mitä nyt oli mallin vuoksi käynyt jälkepuolenpäivän kurkistamassa. Mutta usko kaa tai ei, niin siellä lännen suunnalla jossain Kyrönkarin ja Kraaseleitten suunnassa "se" odotti, sieltä se ikäänkuin vilkutti lumihiihtaleitten ja lumipilvien takaa. Vaan enpä sano mikä...

Sillä hetkellä, vaikka edessä oli sillekin päivää vielä monta han-

kalaa asiaa, tunsin kuin jokin taakka olisi ollut luisumassa harteiltani. Sekunnin murto-osan tuntui kevyemmältä kuin murto-osa sekuntia sitä ennen. Heräsinköhän minä silloin!

Nyt ainakin heräsin! Sillä pojalla nyt kuitenkin oli viisisataa allaan tai sitten joku niistä jääkiitäjistä oli eksynyt tänne. Siisäinen ääni hihkasi, että hei, runoilijat, ylös ja runnoilemaan...!

P a n u